

De vogels van de Mokkebank

Door J. Westhof

Nadat in 1932 de afsluiting van de Zuiderzee een feit werd zijn in en om deze binnenzee belangrijke veranderingen opgetreden. Als belangrijkste verandering mogelijk wel de overgang van zout naar zoet water en het vervallen van de getijden. Een van die plaatsen waar al vrij spoedig na de afsluiting een merkbare verandering optrad was de Mokkebank. Deze zandplaat voor de Friese zuidkust tussen Mirns en Laaxum kwam nu blijvend droog te liggen. Alleen bij hoge waterstanden, wanneer het water door zuidwesterstormen wordt opgestuwd, loopt de bank nog weleens onder. Deze Mokkebank, die voor de afsluiting alleen bij eb kwam droog te liggen, bood aan de meeuwen een ideale pleisterplaats. Waar de meeuwen bij de plaatselijke bevolking mokken genoemd worden is de naam Mokkebank hiermee wel verklaard.

Bleef de bank in de eerste jaren na de afsluiting onbegroeid, geleidelijk kwam er een spaarzame begroeiing die de eerste broedvogels met zich bracht.

Rond de jaren veertig was de Mokkebank al bekend als een belangrijke broedplaats van de grote stern en het visdiefje, terwijl ook de kluut acte de présence gaf. Langzamerhand echter geraakte de bank steeds meer begroeid en verdrongen het opdringende riet en biezen de sternkolonies. Tot 1956 wisten de grote sterns zich te handhaven en brachten met wisselend succes hun jongen groot.

Ook het visdiefje, dat het overigens tot in het begin van de jaren zestig wist vol te houden, moest het uiteindelijk tegen de begroeiing afleggen. Het sterk veranderende biotoop bracht echter weer nieuwe soorten met zich. Naast de wilde eend komt ook de slobbeend als broedvogel voor. Voorts behoren ook nog steeds de krakeend en de tafeleend tot de broedvogels.

Dat in een dergelijk gebied de meerkoet zeer talrijk voorkomt mag als vanzelfsprekend worden beschouwd; het waterhoentje, de waterral en het porseleinhoen completeren de broedvogellijst van de Rallidae. Van de roerdomp is bekend dat de soort door ten minste 2 broedparen is vertegenwoordigd en dat dit jaar weer de bruine kiekendief tot de broedvogels behoort.

Talrijk zijn rietzanger, kleine karekiet en rietgors, terwijl in deze opsomming ook het baardmannetje, dat met een behoorlijke populatie tot de vaste broedvogels moet worden gerekend, niet vergeten mag worden.

Naast de snor, waarvan zeker ieder jaar wel een vijftal zingende ♂♂ wordt gehoord, broeden er bosrietzanger en sprinkhaanrietzanger.

De grote karekiet die in de jaren vijftig als broedvogel werd genoteerd wordt thans alleen nog tijdens de trek waargenomen. De achteruitgang

van de soort in het algemeen moet hier wel als voornaamste oorzaak gezien worden van het niet meer als broedvogel aanwezig zijn.

In het voorjaar, nadat het riet geoogst is, biedt de Mokkebank nestgelegenheid aan grote aantallen kieviten, grutto's en tureluurs, broeden er kempennetjes en watersnippen.

Is de Mokkebank als broedgebied belangrijk, als pleisterplaats voor nog weer veel andere soorten is de bank al even interessant.

In de loop van de zomer verschijnen er vele duizenden eenden die tussen het riet en de biezen hun vliegpennen ruien. Vanaf de dijk heeft men een fraai gezicht over de bank en de omgeving.

Op de oostelijke punt, juist als men komend vanuit de richting Mirns boven op de voormalige zeedijk arriveert, kunnen van juni tot in september enkele tot soms enige tientallen lepelaars worden geteld, vaak in gezelschap van blauwe reigers en soms een enkele purperreiger.

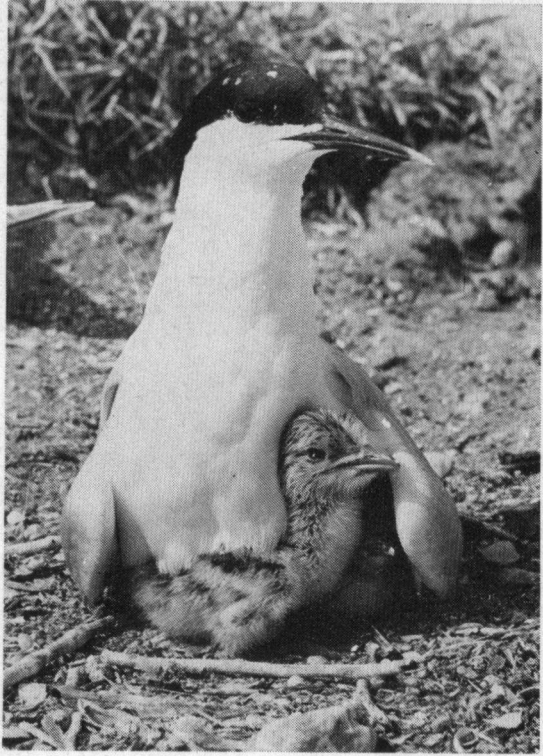
Ook van de grauwe gans, waarvan er vele honderden op de naburige Steile Bank overzomerden, kunnen geregeld tot diep in de herfst troepjes bij de Mokkebank worden waargenomen.

Opvallend zijn in die tijd ook de grote aantallen futen waarvan het totaal in de loop van de zomer tot 4000 exemplaren en meer oploopt.

Een fraai gezicht leveren de vaak meer dan 300 knobbelzwanen die hier gedurende de gehele zomer verblijven.

Zoals overigens langs de gehele Friese kust valt er gedurende de herfst, wanneer grote aantallen trekkers doorkomen, op vogelkundig gebied veel te beleven. Eén van de vaste gasten, meestal voor enkele dagen, is in begin september de visarend. Uiteraard komen er ook veel zangertjes door waarvan het op een mooie septemberdag in het riet, de elzen- en wilgenbosjes dan kan wemelen. Spectaculair evenwel is in oktober, de trekmaand bij uitstek, de doortrek van vinken en lijsterachtigen. Vooral bij een zuidoostenwind komen enorme aantallen, gestuwd door de kust, van bovengenoemde soorten door.

• J. Westhof, Anna van Burenstraat 5, Sneek.

Grote stern met twee jongen, Mokkebank, 12 juni, 1941.

Foto: Jan P. Strijbos.